

Epistole anselmi

illicitū sibi sacerdotiū vēdicaret lep̄ per-
cussus ē: filij q̄s aaron qz alienū ignē im-
posuerūt igne diuino cōsūpti sūt. Alie-
nū est enī ab ecclia ⁊ a sacris canonibus
est inhibitiū: ne p̄ncipes ⁊ seculares viri
inuestituras nō solū s̄dare s̄z nec electōi
ep̄oz audeāt se violēter inferere. In sep-
tima q̄ppe synodo vt nostis scriptuz est.
Sct̄az vniuersal' synod' diffiniuit nemi-
nē laycoꝝ p̄ncipiū vl' potētū se vix inge-
rere electōi vl' p̄motori ep̄oz. Si ḡ filij
aaro qz ignē alienū intulerūt corpaliter
puniti sūt isti qz laycis a qbus alienuz ē
eccliam susceperint spirituali gladio fe-
riunt. Ep̄os at̄ q̄ v̄itatē in mēdaciū cō-
mutauerūt ip̄a v̄itate q̄ deus ē in mediū
introduc̄ta a b̄ti petri gra ⁊ n̄ra societa-
te excludim' donec romane ecclie satis-
faciāt ⁊ reat' sui p̄odus agnoscat. Qui
cūqz x̄o intra p̄dictas inducias inuesti-
turas seu cōsecrationē acceperūt a con-
sortio fratrū ⁊ ordiatos ⁊ ordiatores a
alienos habem': nec eis ad excusationez
deceptō sufficit qz ⁊ p̄p̄ba ab alio p̄p̄ba
decept' nec ideo mortē euasit. Rogam'
itere caritatē tuā nos tuis sc̄is p̄cib' cō-
mēdari vt q̄nto p̄p' ad dñi passib' v̄tu-
tū accelās nobis orōnū tuarū man' ex-
tēdas. Op̄s de' qui te hui' stadij inuita-
uit ad cursū felici cōsūmatōe p̄ducad ad
p̄m̄ium. De tribus moīs supbie.

Anselmus seru' eccie cantuarien-
a dilecō amico cuno salutē. Exigit
caritas v̄ra vt de trib' illis mo-
dis supbie de qbus vob' locut' sū duos
q̄ a memoria vobis exciderunt p̄ eplam
n̄ram cōmemorē. Tres qdē illos cē dixi
vnū in estimatōe idē qn aliq̄s alti' exi-
stimat de se q̄s debeat: s̄ quē dicif. Noli
altū s̄ape. s̄ time. Et quē negat in se fuif
se q̄ dicif. Dñe non ē exaltatū cor meū ⁊
q̄ secunf. Ali' est i volūtate qn aliq̄s al-
ti' se vlt tractari aliq̄ mō q̄s debeat p̄tra
quē dicif. Quō potestis credere q̄ glaz
q̄ritis abinuicē. ⁊ diē hoīs nō desidera-

ui tu sc̄is. Ali' est i ope: p̄tra quē dñs d̄t
Lū inuitat' fueris ad nuptias nō discū-
bas in p̄mo loco. Iste ē qn hō seipm tra-
ctat altius q̄s debeat. Contra singulos
istos modos p̄la iueniunt' dicta i sacra
septura si inq̄rant. Contra oēs d̄f. Qui
se exaltat humiliabit' ⁊ supbis de' refic-
sit ⁊ m̄lta alia. De his trib' qn singula
queqz sola ē illa ē lenior q̄ in solo ope ē
qz nō sit nisi p̄igratiā ⁊ tñ vitiū ē qz cor-
rigēdū est. De alijs duab' illa q̄ est i so-
la volūtate dānabilior: qz scienter pec-
cat. Illa q̄ est in estimatōe sola insanabi-
lior: qz non se ostēdit ⁊ iusta sibi videt'.
Si ergo iste tres supbie singule confide-
rent' tres simplices possunt dici supbie.
Si x̄o bine ⁊ bine intelligā tres dupli-
ces inueniunt'. Si x̄o tres siml' cōiūgā-
tur erit vna triplex: ⁊ sic est septē. Tres
simplices tres duplices vna triplex. Co-
tra istas supbias sūt mēbra humilitat'.
id est vt humiliter q̄s sentiat dese et q̄s
tum ad tractatum ⁊ conuersationē alio-
ruz humiliter velit de se ⁊ ip̄e humiliter
tractet se. Pro singulis modis superbie
dicitur homo supbus. s̄z pro singul' mē-
bris humilitatis vel pro duobus nō om-
nia membra simut sint non dicitur ho-
mo humilis sicut vno membro languē-
te dicitur homo eger: sanus aut' non di-
citur nisi sanis omnibus membris. Hec
breuiter commemorauī caritati vestre.
Que si prudentia vestra sepius tracta-
uerit: plenius ea intelliget: q̄s hic dicta
sint. Valete et orate p̄ me: vt sicut de'
dedit mihi superbiam ⁊ humilitatē in-
telligere: sic mihi det illam cauere ⁊ istā
acquirere. Salutate dñm ⁊ amicū n̄rm
reuerēdū ep̄m attrabatenfē ex pte n̄ra
Incipit liber' honozij inclusi de ima-
gine mundi.

Undus itaqz dicitur quasi vn-
m diq' motus. Est enim in perpe-
tuo motu. Huius figura est lit-
modum pyle rotunda. Sed instar oui

De imaginemundi

tur: vt scribitur, Abyssus sicut vestimē
tam amictus eius. Interi^o meatib^o aq̄
rum vt corpus venis sanguis penetra^t
quibus ariditas ipsius vbiq; irrigatur.
Uā vbiq; terra infoditur aq̄ repitur.

De quin^o zonis.

Quinq; aut zonis id est circulis
quin^o terra distinguit. Quoz
duo extremi sunt inhabitabiles
algorē. medijs inhabitabilis calore a q̄
sol nunq; recedit ad illos nunq; accedit.
Abedij duo habitabiles: hinc ardore in:
de rigore temperati: verbigra. si ignis i
hyeme sub diuo accenditur quin^o line
as efficere scitur: ynā in medio feruidā
duas circūgelidas: duas intra has tpa
tas. Quā si vt sol circuiret: qn q; nimirū
circulos redderet. Ex his circulis p̄m^o
septentrional: secundus solstitialis: ter
cius equoxialis: quart^o borealis: qnt^o
australis noiatur: sed solus solstitialis i
habitant a nob noscūt. De trib^o ptibus
habita^t zona q̄ a nobis icolis i tres
ptes mediterraneo mari dirimūt: quarū
vna asya: altera Europa. tertia africa
dicitur

De asia

Sia a septentrione p orientē vs
q; ad meridiē. Europa ab occi
dente vsq; ad septentrionē. Af
rica a meridie vsq; ad occidentē extēdit.
Asia a regina eiusdē nois appellat.

Huius p̄ma regio i ori. De paradiso
ente est paradysus: locus vicz om̄i ame
nitate cōspiciuus inadibilis hominibus
q; igneo muro vsq; ad celū est cinctus.
In hoc est lignū vite vicz arbor de cui^o
fructu qui comederit sp in vno statu im
mortalis pmanebit. In hoc etiā fōs ori
tur qui in q̄tuor flumia diuidit.

De quatuor fluminibus.

Que q̄tuor flumia infra paradysū terra
cōdūtur. Sed in alijs regionib^o longe
fundunt. Nam phison q̄ z ganges i in
dia de monte orcobares nascit: z cōtra
orientē fluens oceano excipit. Seon q̄

z nilus iuxta montē athlantez surgens
mox a terra absorbet: p quā occulto me
atu currēs in littoze rubi maris denuo
fūdūt: ethiopiā circuiens p egyptū labi
tur in septē hostia diuisus: magnū ma
re iuxta alexandriā ingredit. Tigris at
z eufrates de mōte parchoatra fūdunt
z cōtra meridiē vergētes mediterraneo
mari immergunt. Post paradysū sunt
multa loca deserta z inuia: ob diuisa ser
pentū z ferarum aialia. De india.

Inde est india ab indo flumie

dicta: qui ad septētrionē de mō
te caucaso nascit: z ad meridiēz
cursum suum dirigens: a rubro mari ex
cipitur. Hec india ab occidentē claudit.
z ob hoc indicus ocean^o dicit: in q̄ est
sita taprobane insula. x. ciuitatib^o incl:
ta. Hec duas estates z duas hyemes vs
no anno habet: z in omni tpe viret. In
hac etiā sūt chrysa z argire insule auro z
argento fecūde: z sp floide. Ibi inueni
untur bdellium z lapis onichin^o. Bdel
lium est arbor aromatica colore nigra:
magnitudine oliue. Onix est appellat^o
q; habet in se p̄mixtū candorē in simili
tudinē vnguis humāe. Greci eni vngūē
dicūt nichem. Ibi sūt z mōtes aurei: q;
ppter dracones z grifes nō possunt ad
iri. In india est mōs caspius a q̄ caspiū
mare vocat. Intra quem z mare gog z
magog ferocissime gētes a magdio ale
xandro incluse ferunt: que humāis car
nibus z crudis bestijs vescunt. India
habet. xliij. regiones: populos multos

garamannos: orestas: coatras: quozum
silue tangūt ethera In mōtanis pigme
os duozum cubitozum homines quibus
bellum est contra grues: qui tercio an
no pariunt: octauo senescūt. Apō hos
crescit piper colore quidem albo. Sed
cum ipsi serpentes qui ibi habundant:
flamma fugant: nigrum colorem trahit
de incendio. Item Abacrobites sunt
duodecim cubitozum: qui bellant con

In India Insulae auro
argenteo floide z hyemes.

64 regines Indiae continentis

Nota de regibus

De imaginemundi

do: cum luna crescit et deficit

De Mesopotamia.

A tigris flumine usque ad eufraten est mesopotamia: a duobus fluuijs grece dicta quae in medio duum fluminum sit constituta. In hac est ciuitas ninive: itinere trium dierum a nino rege constructa et nominata. In hac est regio babilonia a ciuitate babilone nominata: hanc nemroth gigas fundauit: sed sepe miramis regina repauit: cuius muri latitudo est .l. cubitorum: altitudo ducetorum cubitorum: ambitus ciuitatis quadringentorum .lxx. stadiorum. Lontus portis ercis est firmata. flumen eufrate per medium eius currente irrigua. huius arx babil. iij. millium passuum alta scribitur. In eo quoque est caldea in qua prima inuenta est astronomia. In ea et arabia que etiam saba dicitur a saba filio chus vel a fluuio saba. In hac thus colligitur. et in hac est mons synai: qui et oreb: in quo lex a moyses scribitur: iuxta quem verus madian fuit: in quo sacerdos iethro presuit.

In quo sunt gentes multe moabite amonite idumei: saraceni: madianite et alie multe

De Syria.

Ab eufrate usque ad mare mediterraneum est syria: a quodam syro rege dicta: in qua est damascus a damasco abrahelico herito constructa et dicta. Ibi et antiochia ab antiocho rege cognominata: olim reblata vocata. Est in ea comagena puincia. Est et fenicia a fenice aue: que sola in hac terra inuenitur: siue a fenice rege filio agenoris dicta. In hac sunt tyrus et sydon ciuitates sic. In hac est etiam mons libanus: ad cuius radices oritur iordanis fluuius. Est in ea etiam palestina a ciuitate palestina que nunc ascalon vocatur dicta. Est in ea et iudea a iuda filio iacob: de cuius tribu reges erant nuncupati. Hec etiam chanaanica a chanaan filio chaam est dicta. In hac est hierusalem quam sem filius noe construens salem nominauit. Sed iebuseus filius chanaan in habitauit: unde

a iebus et salem dedit ei nomen rex dauid ierusalem: quasi iebus salem: quam salomon filius eius auro et argento et gemmis decorauit: et ierosolimam quasi iherosolimaniam appellauit. Quam a babilonijs subuersam zoobabel reedificauit. Sed romanus populus funditus deleuit. Hanc per modum helyus adrianus imperator repauit et heliam nominauit.

De palestina.

Est etiam in palestina regio samaria a ciuitate samaria dicta. que nunc est sebastia dicta. In hac est et galilea regio: in qua est nazareth ciuitas iuxta montem thabor sita. In hac est pentapolis regio a quibusque ciuitatibus dicta in qua olim fuit sodo ma et gomora. In hac est mare mortuum a quo iordanis fluuio absorbentur. In hac est et saraceni a sara dicti: qui et agareni ab agar. Idem ysinahelyte ab ysinahel nunc cupati. In hac et nabarthei a nabathoth filio ysinahel dicti. quorum gentes sunt .xij.

He superius dicte regiones (De egypto) ab oriente incipientes recta linea ad mediterraneum mare extenduntur: quibus versus austrum egyptus connectitur in quo .xxiij. gentes esse feruntur. Hec in oriente a rubro mari surgit terminum suum versus occidentem in libia figit. Hec prius euria. i. bona copia dicta: postea ab egypto rege fratre dariani egyptus est vocata. Hec fluuio nilo vndique cincta in modum deltae est formata. c. milibus villarum inclita. Hanc nubes non obscurat: pluuie non irrigant: sed nilus inundans eam fecundat. In hac est puincia thebaica a thebis ciuitate cognominata: quam cathmus a genoris filio in egyptum veniens edificauit: et thebas secundum illam quam in boecio construxit nominauit regioque nomen ab illa mutauit. In hac mauricius principabat. et ab hac thebei dicuntur. huic maria adiacet solitudo in qua olim conuersabat monachorum multitudo. Labises rex egyptum superans ciuitatem condidit: cui nomen babilonem didit: que nunc caput regni illius existit. In hac etiam victor alexander ciuitatem edis

*et suspensa est commissio
in egyptum cum hanc
3789 prima observant.*

Liber Anselmi

ficauit quam ex suo nomine alexandriā nuncupauit. De caucaso

Supſcriptis regionib⁹ verſus aq̄lonē annectunt hee regiones. Abſons caucalus a caſpio mare orientis attollitur. ⁊ p̄ aquilonem vergēs pene vſq̄ ad europam porrigitur. Hāc inhabitāt amazones ſemine: vicz vt viri pliantes. Hīs cohabitāt maſſagete ⁊ colchi ⁊ ſarmate Seres eſt oppidū orientis: a quo eſt ſerica regio ⁊ gēs ⁊ veſtis dicta. Poſt hanc eſt bactria ab actriona amne vocata. Hanc ſequit Albania a candore ipſi dicta: eo q̄ ibi albo crine naſcant. Hui⁹ iungit ſciſthia ⁊ bithinia: a ſis hunia: q̄ rū gentes ſūt. xliiij. Ibi ſūt ypborei mōtes. Hui⁹ cōiungitur hircania ab hircania ſilua noiata. In hac ſūt aues q̄rum penne ſplendent p̄ noctes. Cui connectitur armenia: in q̄ eſt mons ararath. ſuper quem archa noe poſt diluuium req̄ euit: cuius vſq̄ hodie ibi ligna vident. Hui⁹ copulat hyberia illiſo capadocia a ciuitate ei⁹ ſdē nominis dicta. In hac eque a vento cōcipiunt: ſed fetus nō amplius triennio viuunt.

De aſya minore.

Sia minor poſt hanc conſtituitur que pene mari vndiq̄ cingitur. In hac eſt ephesus ciuitas: ab amaſonibus cōſtructa. In qua req̄ eſcit Johannes euangelista. Proſona p̄ uincia aſie minoris eſt bithimia appellata: in q̄ eſt ciuitas ei⁹ ſdē nominis prius berica dicta poſt migdonia: poſtea a bythimio rege eſt bythimia appellata. In qua eſt ciuitas nicea: in qua eſt magna ſynodus facta. In hac etiam ciuitas nichomedia a nichomede rege cōſtructa: ⁊ dicta.

De regionibus aſye.

Bithymia quoq̄ maior: dicitur frigia: in qua eſt ciuitas ſmirna a theſeo cōſtructa. Hāc ſequitur frigia a filia europe frigia appellata. Hec ⁊ dardania a dardano iouis filia dicta. Hui⁹ iungitur galacia a

gallis dicta: quos Bithimius rex in auxilium euocauit: ⁊ poſt victoriam eis terram diuiſit. Et in ea ciuitas ei⁹ ſdē nominis ab eodē cōſtructa. In hac eſt etiam ciuitas troia a troo rege cōſtructa ⁊ nominata. Hec ⁊ illum ab ylo rege eſt deca hui⁹ menia dicuntur p̄ gamia hui⁹ adiacent licaonia ⁊ caria vbi fluit hernius ſtuitius aureis harenis famoſus. Inde eſt lidia a lido rege fratre turreni appellata. In hac eſt ciuitas thiatira: deinde eſt yſauria ab aura qua vndiq̄ p̄ ſta dicta. Poſt hanc eſt cilia a ciuitate ei⁹ ſdē nominis nūcupata quā cili⁹ filius agenor⁹ p̄ ſtruxit: ⁊ ab illa nomē regio accepit. In hac eſt mōs amana q̄ ⁊ taurus: in qua eſt ⁊ Tharſis ciuitas a p̄ ſeo cōſtructa Pauli apoſtoli inhabitatōe glorioſa. Deinde eſt licia p̄ ſidia ⁊ p̄ amphilicia. Exinde eſt pont⁹ regio multarū gentiū: a qua ⁊ ponticū mare appellat. In quo ouidi⁹ ⁊ poſtea clemens exilio relegant. Poſt decurſam aſiā tranſeamus ad Europam.

De Europa.

Europa ab Europe rege: vel ab Europa agenor⁹ filia eſt noiata. In qua in p̄ n̄ ſus x̄ ſus ſeptentrionem ſūt riſei mōtes: ⁊ tanais ſtuitius a tanai rege dictus: ⁊ meotides paludes magno mari iuxta theodoſiā vrbē ſe iū gētes.

De ſithia.

Athanaan ſtuitius eſt ſciſthia inferior q̄ x̄ ſus meridie vſq̄ ad danubiū porrigitur. In hac ſūt iſte p̄ uincie: alania: dathia: gothia.

De Germania ſupiori.

A danubio vſq̄ ad alpes eſt germania ſupior q̄ a germinando p̄ ſo dicuntur verſus occaſū rheno x̄ ſus aq̄ lonē albia ſtuitius terminat. In hac eſt ſueuia regia a mōte ſueno dicta. Hec ⁊ alemania ab alemāno lacu appellata hec ⁊ recia dicta. In hac danubius naſcit ⁊. lx. precipuis ſtuitius auget ⁊ in. vij. hoſtia vt nilus diuiſus p̄ ſticū mare ingredit. Eſt i ea noricus q̄ ⁊ bauaria in q̄ eſt ciuitas Ratif.

de ymaginemundi

ponas est et orientalis frãcia cui coniũ-
git. Thuringia: quã sequit̃ saxonia de
Germania inferior: ab albia fluuio e ger-
mania inferior: que versus aqlonẽ ocea-
no excipit̃. In hac e dania et norwegia
Adannubio. immo circa danubiũ x̃sus
orientẽ vsq; ad mediterraneuz mare est
messiũ puẽtu dicta. Deinde pannonia
inferior et vulgaria. Inde tracia a traco
filio iaphet dcta: hec habet hebrũ flumẽ
et vrbem cõstantinopolim a cõstantino
cõstructã et dcta De grecia. A medit̃-
raneo mari e gretia a rege greco dcta: ce-
thim olim vocata: et versus austrũ ma-
gno mari terminat̃: qui et illiricus voca-
tur. Est i ea puincia dalmacia a dalma-
cio vocata. Est et epiro a pirro filio ach-
illis dicta. In epiro e fons in quo faces
accense extinguũtur: et iter extincto ac-
cedũtur. Est et chaonia a ciuitate eius-
dem noĩs appellata: quã helenus frater
hectori edificauit et ab amore fratris sui
chaonis chaoniã noĩauit. Hec et molo-
sia a ciuitate molossia dicta: quã molo-
sus pirri filius p̃struxit: et a noĩe suo mo-
lossiã vocauit. Est et ibi elladia ab ellada
rege filio deualionis et pure dicta. Ip-
sa est et attica ab attico rege: ip̃a: et vera
gretia siue ab atthico filio cuiusdã q̃ su-
it indigena gretie. Ipsa est et vera gre-
tia. In hac est ciuitas athene a cetropo
rege cõstructa. Ibi est boecia a boue di-
cta. quia cadimus filius agenorũ illo ve-
nies bouis ducatu eũ dijs iminolãs the-
bas construxit et puinciam boeciã nun-
cupauit. De hac thebani dicunt̃ de alia
thebei. Eadem puincia dicit̃ et aonia a
fõte aon: musis p̃secrato siue a rege ago-
ne. Ibi est peloponẽsis a pelope rege: et
a ciuitate eiusdem noĩs appellata. Ibi et
thessalia a rege thessalo dicta. Ibi et ma-
cedonia a mecedõe rege appellata. Hec
et emathia ab emathe rege vocata. In
hac est mõs olimp̃ q̃ excedit nubes In
hac: et thessalocica a thessalo rege: filio

greci cõstructa. Ibi est et achala ab ach-
eo rege et ciuitate eius noĩs dicta. Ibi et
archadia q̃ et siconia a sitione rege nu-
cupata. In hac e corinthus a chointho
filio orestis dicta. Archadia abeston la-
pidem mittit: q̃ semel accẽsus: extingui
non poterit. Deinde est panonia superi-
or vsq; ad penninũ mõtem. Ad aquilo-
nẽ ei⁹ histria ab histrio fluuio q̃ et danu-
bi⁹ noĩat̃. De italia Italia olim mag̃
grecia e dicta postea saturnia a saturno
post latrũ: eoq; saturnus pulsus a Jo-
ue ibi latuit e dicta. Deinde ausonia ab
ausone rege: ratum ab ytalo rege situlo-
rũ italia noĩata. Hec ab alpibus surgit:
et in magno mari terminũ figit. In hac
est vrbis. Roma a romulo rege constru-
cta et sic dicta. Antiqui ciuitates suas se-
cũdũ p̃cipuas seras formabãt ab signi-
ficatõem. Quã roma formas leonis hz q̃
ceteris bestijs quasi rex p̃ceest. Romi⁹ ca-
put est vrbis a romulo cõstructa. Late-
ra vero edificia ytrobiq; disposita vnde
et lateronis dicit̃. Bũdusiũ aut̃ formã
cerui: carthago bouis troia equi figurã
habuit. Est in italia tristia a sacrificijs:
et thuro vocata. Est et campia a ciuita-
te capna dcta a capio rege p̃structa Ibi
est et apulia et ymbria inde dicta qd̃ ym-
brũ tpe diluuij sup̃fuerit inuigis a p̃-
ni in mõtis sita. Est et eutruria ab etru-
sco rege dicta. Hec est et tyrrena a thyre-
no fratre didi dicta qui de meonia veit
ad italiam. Est et longobardia a longis
bardis vocata. Padus qui et eridanus
italie fluuius ab appeninis mõtibus ori-
ac mari imergit. Venecia a veneco re-
ge prius benecia dicta: postea venecia.
Gallia a candore ppli dicitur. Gallia em̃
grece lac dicit̃. Renus ab alpibus nasci-
tur et cõtra aquilonẽ vergẽs: sinuoceani
excipit̃ Gallia. A flumie reno est gallia
bellgita a ciuitate belgis dcta Hec a mõ-
te Iouis surgit et versus aqlonẽ britani-
cũ oceanũ incidit. Hec et francia a frãco

De ymagine mundi

eiisdē. Creta a creto rege dicta vel dicitur. Hec tentapolis ac vibibus nūcupatur. Hec sita est cōtra libicū mare: quod et adriaticū ab adria ciuitate dicit. Atudos est insula in ellespōto in europa. Ellespōtus ab elle ciuitate dicit. Lhaos insula actice Lyclades dicitur eoq̄ i rotūdo sint posite: cyclon em̄ grece dicit orbis. Sūt em̄. liiij. cōtra asiā posite. Hæz p̄ma rodos a ciuitate eiisdē nominis dicta ad orientem est posita. In hac fuit oliz ereus coloseus. lxx. cubicoz rū altus. Tenedos ad septentrionē posita a ciuitate tene z eius cōstructionē eiisdem nois ē dicta. Carpathos ad meridie ip̄ius cōtra egiptū posita: vñ carpacium mare z carpacie naues. Lythea rea ad occasū est sita a tythero mōte dicta. hec z porphiris dicit. Delos in medio cycladū sita a ciuitate eiisdē nomis dicta. Hec tpe diluuij s̄b ogiuo facti p̄mo cōparuit. Unde delos nomē cepit quia delos manifestū sonat. Hec z orthigia dicit ab orthigometris id est coturnicibus: que primū ibi vise sūt. Icaria insula a puero cretensi naufrago est dicta a qua careum mare. Maxos insula dionisij qui z bachus. Adelos q̄ z stozia rotunda insula. Paron a ciuitate eiisdem nominis dicta: a paro iaso nis nepote cōstructa. Hec gignit candidissimū marmor quod parū dicit z sardiū lapidē. Licon est insula in qua mastix nascit. Samos a samo ciuitate dicta in egea mari est sita. De hac fuit sibilla z pithagoras z iuno. In hac fictilia vasa sunt repta. Sicilia a siculo rege s̄e itali dicta prius sicania a sicano rege cognominata: p̄tra aliā sita. Hec z trinarcia. a trib⁹ mōnib⁹ acrib⁹ dicit. In hac ē mōs ethna cui⁹ sulphuria exestuāt icēdia. In hui⁹ fretō ē stilla z caribdis. In hac oliz erāt ciclopes. In hac inuēta ē comedia Eolie isule ab eole rege dicte iuxta sitili az posite. Hec z vulcanic qz incēdio sūt

plene. Sūt em̄ nouē Stecades insule: cōtra massaliā site. Sardina a Sardo rege hercul filio dicta p̄tra numidiā sita ē. In hac nec serpēs nec lup⁹ gignit. In ea ē soli fuga animal vt aranea mosu hoies perimens. In ea ē herba simil apiastro que comedētibus rictus cōtrahit. z quasi ridētes iterimit. In hac sūt fōtes calidi infirmis medela: furib⁹ in ferētes cecitatē. Corsica a corza mlie dicta cōtra liguriū sita: que p̄mit⁹ thaurū suū questura illuc venit z referēs loci fertilitatē a liguribus in habitari cepit. Hec z cyrene a cyrino herculis filio ē dicta: qz ab eo ē inhabitata. Ebofus insula cōtra hispaniā. Hæc fugiūt serpentes. Ibi ē colubniā plena anguib⁹. Ibi et baleares insule ibi inuente sūt funde. Gorgodes insule in oceano iuxta Athlantē. In hijs olim habitauerūt gorgocies. Iuxta has hesperide ciuitate dicit. In hijs oues albi velleris habūdant: q̄ ad purpurā optime valēt: vnde fabulose dicit aurea mala habuisse. Adalō em̄ dicit ouis. Ultra has fuit illa maḡ insula que platone scribēte cū p̄lo est submersa q̄ affricā et europā sua magnitudine vicit: vbi nūc ē al cōcretum mare. Aheroē insula ē in nilo flumine i capite ethiopic: in qua absumit vmbra in estate. In hac ē lignū hebenū. Iuxta hanc est ciuitas siene in qua ē puteus a philosophis factus. lxx. cubicoz altus in cui⁹ fundū splēdet sol recto gradu: in iunio mense. Est quedā oceanī insula dicta p̄ dita: amenitate z fertilitate oīm rez preceteris terris lōge p̄stātissima hoib⁹ incognita q̄ aliquādo casu inuēta questita postea nō ē reperta: z ideo dicit p̄ dita. Ad hanc fert brādanus venisse. In insulas circuiuimus: nūc inferna petamus.

De Inferno.

Infernus ideo dicit: qz inferus ē positus. Sic em̄ terra ē in medio acre: ita ē infernus i medio

De ymagine mundi

in p̄fidum secū rapiens tamdiu suffo-
cat donec venis diffusus fomēta ignis
accendat. **De Scilla.** Hinc scilei ca-
nes latrare fingūtur: dum p̄cul nauigā-
tes vnda fremore terrētur: quas sorbē-
te foragine tollit estus. Simili de causa
in alijs etiā terris incēdium surgit: et ge-
hennā postēdit. **De Frigore.** Sic
calor de igne: ita frigus nascit̄ de aqua
Unde extreme p̄tes oceani frigidus ge-
lu et p̄petuo frigore horrent: quia calore
solis carēt. Pars aut̄ oceani que medi-
um orbem diuidit: ido iugiter calore fer-
uet: quia solis iter super se habet. **De
Dulcibus aquis.** Oceanus fluuioꝝ
occurso non auget: quia fluenta dulcia
partim salis vadis cōsumūtur vel ven-
tis: aut vapore solis arripiūtur partim
per occultos meatus in suos amnes re-
uertūtur. **De Amaris.** Idcirco p̄-
durat salsus tot fluminibus ac p̄fluujs
irrigatus: quia ex hausto a sole dulci te-
nui q̄ liquore: quē facili⁹ ignea vis cō-
tra hic oēs asperior crassiorq̄ relinquit̄
Ideo sūma maris vnda est dulcior. p̄-
funda amarior. Vnde aut̄ alimētū est in
dulcibus aq̄s: solis v̄do in amaris. **De
mari rubro.** Abate rubrū de oceano
exit: sed roseū colorem de terra trahit: q̄
tota sāguineo colore rubet: ac vicina li-
ctora inficit. **De Abare.** Abare di-
cit̄ quod sit amax. hoc p̄ venas terre oc-
culto meatu discurrit: amaritudinem in
terra deponit: dulce in fōtibz erumpit
in seipm̄ iterum refluit vt scribitur. Ad
locū vnde exeūt flumina reuertūtur: vt
iteꝝ fluant. Omnia flumina intrāt in ma-
re et mare non retūdat. Dicitur tamē q̄
aque natura: sic duplex s. salta et dulcis
Salsa maris et grauior: dulcis fontū et
fluminū et leuior. Et cū legatur q̄ deus
fontem in paradiso p̄duxerit: et in qua-
tuor diuidens totā terrā in quatuor mū-
di partibus rigare p̄ceperit. Dicit̄ q̄
eruptio oim̄ fontū vel fluuioꝝ dulcis

aque de illo fonte vel fluujs illis decur-
rat et in matricem abissū eiusdem fōtis
refluat. Que licet vniuersa mare isluāt
amaris tamen aquis non cōmiscēt: s̄
vtp̄ta leuis sup̄ graues aquas labitur
et in occultū cursū suū reuertitur. Hinc
est quod mare non redūdat cum omnia
flumina illud intrent. Sed et sup̄ma ma-
ris vnda non est a deo amara: q̄ ea que
in imo ē posita. Quod fōtes in hyeme
sunt calidi: in estate aut̄ frigidi: hec cau-
sa est. In estate calor aeris repellit fri-
gus in terram: et inde fit aqua frigida in
hieme aut̄ frigus aeris pellit calorem in
terram: et inde fit aqua calida: et cū aq̄
ois aut dulcis sit aut salta: vidēduz vn-
de quedam erūpant calida vel putrida
Sunt quidam specus s̄ terrane natu-
raliter sulphure pleni. In hjs cū v̄tus
concepitur: eius afflatu sulphur accēdit
quod incēdium etiā eructant quedā lo-
ca vt fit in sicilia. Lum ergo aqua p̄ hec
igne a loca currit calorem et fetorez inde
trahit. Est si p̄pe hunc locū erumpit flā-
miuonia ebullit. Si aut̄ longius recesserit:
vix tepescit: deide penitus frigescit.
Sunt alia loca serpētibus plena: qui vi-
cinam aquā inficiūt veneno. Que dum
de terra surgit: bibētes interimit: vt fōs
quem stix facit. **De mortuo Abari.**
Aqua maris mortui a v̄tis non mo-
uet: et in se nihil patitur viuere: fit ex fō-
tibus bituminis: quibus edificata ē ba-
bel turris. Bituminis autē natura res-
sit aque: et nō diuidit̄ nisi menstruo sā-
guine. Pisces et aues ideo in aq̄s cō-
morātur: quia de hjs facti legūtur: q̄ at
aues in aere volant: et terram inhabitāt
ideo fit: quia aer est humidus vt aqua
et terra est aqua p̄mixta: q̄ vero quedā
aialia de terra creata i aquis possūt mo-
rari: vt sunt cocodilli et ypothami: hec
ideo fit: quia aqua est terre p̄mixta.
De signis. Luz in nocturna nauiga-
tione scintillat ad renos tempestas erit

De ymagine mundi

det terre. Materies vertit̄ in cinerem aeris et aque materies per fumū euaneſcit in aere. Ideo autē ē amarus: quia natura aque est falſa ſiue quia terra p̄mixta.

Quia in noctibus videtur ſtelle cadere nō ſunt ſtelle: ſed igniculi: a flatu ventorum ab ethere in aerem tracti: et mox in madido aere extincti. De Peſtilētia.

Peſtilētia naſcit̄ aeris ſiccitate: vel calore vel tempeſtate corrupta. Qui ſpirando vel edendo p̄ceptus: lucem motemque generat. Hoc totū quod dixi infra lunam in aere ſit: ſuperius vero ſemper ſerenū exiſtit. Aerē tranſuolauim⁹. In etheris ignē cōcedam⁹. De Igne.

Enī qui quartū elemētū ſcribitur quaſi non gignens dicit̄: a luna vſque ad firmamētum extēditur. Is tātū est aere ſubtilior: quā aer aque tenior: aqua terre rarior. Hic etiā ether: quod ſi purus aer dicitur: et ſplendore perpetuo letatur: de hoc angeli corpora ſumunt: cum ad homines miſſi veniunt. De Planetis. In h̄ ſeptem ſtelle ſingulis circulis p̄tra mōm feruntur: et ob vagum curſum planete: id est erraticē dicitur. Hec immēſa celeritate firmamēti ab oriente in occidētē raptantur tamen naturali curſu contra mōm ire cōproban̄: ſicut muſca ſi in rota molendini circūferetur. ip̄a tamen p̄p̄o motu p̄tra reuolutōē ei⁹ ire videtur. Hec nunc inferius nūc ſuperius p̄pter obliquitatem ſiguiſeri vagātes radijs aut ſolis perpedite anomale vel retrograde vſtationarie ſiunt. De Luna. Luna est primus planetarū et minima ſtellarū. Sed ideo maior ceteris videtur: quia proxima terre in primo circulo fertur. huius corpus est globosus natura igneus: ſed aqua permixtū. Unde et p̄p̄rium lumē nō habet: ſed in modum ſpeculi a ſole illuminatur: et ideo luna quaſi lucina id est a luce nata naſcit̄. Quia autē quaſi nubecula in ea videtur

ex aque natura creditur. Dicitur enī niſi aqua permixta nō eſſet: terrā vt ſol illuſtraret: imo ob vicinitatem maxio ardore vaſtaret. Globus nāque eius multo terra est amplior: licet ob altitudinē circuli ſui videat̄ vix modū fundo maior: lucet luna ea parte qua ſoli est oppoſita ea autē parte est obſcura: qua a ſole est auerſa. A ſole vero lōgius remota lucet tota. Non enī creſcit nec minuit̄: ſed obiectu terre lumine quod a ſole accipit videtur. Hec licet cotidie violētia firmamenti ab oriente in occidētē feratur: tamen p̄tra mōm nitēs: oīa zodiaci ſignā xxvij. diebus puagat̄: circulū autē ſuū. xix. annis per ambulare affirmat̄: luna quarta ſi rubeat quaſi aurum v̄tos oſtendit: ſi in ſomno corniculo maculis ingreſcit pluuidū mēſis exordium: ſi in medio plenilunū ſerenum. De Mercurio. Secundus planeta est mercurius: qui et ſtilbon: forma globosus natura igneus lunā magnitudine vincens: lumē a ſole accipiens: ſignifex. ccc. xxxix. diebus p̄currēs. De venē Tercius ē planeta ven⁹ qui et heſperus: aurore et zephalī fili⁹: lucifer et veſp̄ rotūd⁹ igne⁹ in mūdū nitēs: vt mercuri⁹ ſignifex p̄currē. ſccc. xlviij. diebus. De Sole. Quart⁹ planeta ē ſol: inde dicit̄: quod ſolus luceat: ceteri ſtelli obſcurati vſt quod ſit ſup̄ oīa lucēs: forma ſperic⁹ natura igne⁹ magnitudie occies terrā vicēs: oībus ſtelli lumē p̄bens. Hic ab oriente in occidētē: ip̄etu firmamēti fert̄ ſi in mōm nitēs p̄ totū zodiacū. ccc. lxxv. diebus q̄d̄ dicit̄: circulū autē ſuū. xxviij. annis p̄ambulare tradit̄. Hui⁹ p̄ſentia diem: abſentia vero eius efficit noctē. Sic enī tota die ſup̄ terrā: ſic tota nocte lucet ſub terra. Adlonarē p̄tē celi pagrās: fac nobis lōgos dies et eſtatē. Auſtralē vero p̄currēs: induc̄ nob̄ breues dies et hiemēz ſol in ortu ſuo macloſus vſt ſi nube latēs pluuiā lēdiē p̄ſagit. Si palleat tēpeſtuoſū. ſi p̄cauus videt̄: ita vt in medio fugēs

radios ad austrum et ad aquilonē emit
tat tempestatem humidā. et ventuosaz
Si pallidus in nigras nubes occidat :
aquilonē vctum. De Marte. Quintus
planeta est mars qui z pirois globo
sus: igne feruidus percurrit signiferum
duobus annis. De Ioue. Sextus
planeta est iupiter qui z phenon: rotun
dus temporatus zodiacū per agēs duo
decim annis. De Saturno. Septi
mus planeta est saturnus qui z phetō
spericus gelicūs cōtra mōm vt superio
res regiones gradicēs: signiferū. xxx. an
nis percurrēs. In exortu saturni post
xxx. annos qui ymaginem. de ere fude
runt: loqui vt hoīem pbabit. Omnes
aut post quingētos z. xxxij. duos ānos
circulos suos peragūt: z eosdem vt pri
us repetūt. A terre centro absides id
est circuli planetaz altissime sunt: satur
no in scorpione. Ioui in virgie: marti in
leone: sole in geminis: veneri in sagitta
rio: mercurio in capricorno: lune in arie
te medijs oīm partibus: z contrario ad
terre cētrum humilime atqz proxime.
Suus cuiqz color est. Saturno cādīd^o.
Ioui clarus. Marti igne^o. lucifero pal
leus. Tespero refulgēs. Mercurio ra
diās. Lune plādus. Soli ardēs. Abu
rāt aut colores appropinqs circulis: naz
frigidior in palorē: ardētior in ruborem
ventosus in horrozē: a terra in obscuri
tatem. Signifer id est circulus. xij. si
gnoz: diuidit in. xij. partes platū Sub
hijs ferūtur. vij. planete Sol s̄ medijs
tīm duabus: luna p totā latitudinē. Ve
nus excedēs cū binis partibus. Mercu
rius s̄ septem partibus duabus in me
dio tribus supra duabus infra. Mars
s̄ quatuor medijs. Iupiter s̄ media et
supra eā duabus Saturnus s̄ duabus
medijs vt sol. Hī septē orbes cū dul
cisona armonia vouūtur: ac suauissimi
cōcētus eoz circuitione efficiūtur. Qui
sonus ideo ad nostras aures nō puenit

qui vltra aerem fit: et eius magnitudo
nīm angustū auditū excedit. Null^o em̄
sonus a nobis percipitur: nō qui hoc in
aero efficitur. A terra aut vsqz ad fir
mamētum celestis musica mēsurā. ad
ad cuius exemplar nostra inuēta affir
matur. In terra nāqz si. L. in luna A in
mercurio. B. in venere. L. in sole. D. in
marte. E. in ioue. F. i Saturno. G. po
nitur pfecto mensura musice inuenitur
Unde a terra vsqz ad firmamētum. vij.
toni numerātur. A terra em̄ vsqz ad lu
nam est tonus: a luna vsqz ad mercuriū
semitoniū. A mercurio vsqz ad venerez
semitoniū. Inde vsqz ad solem. iij. semi
tonia. A sole vsqz ad martem tonus. In
de ad iouē semitonium. Inde ad satur
nū semitonium. Inde ad signifer. iij. se
mitonia: que simul iūcta. vij. tonos effi
ciunt. Tonus aut̄ habet. xv. milia. d. c.
xxv. miliaria. Semitonium vero. vij. mi
lia. d. ccc. xij. miliaria z senissem. Unde
et philosophi nouē musas finxerunt: qz
a terra vsqz ad celum. ix. cōsonācias de
prehēderunt: quas homini naturaliter
insitas inuenerūt. De homine. Si
cut em̄ hic mōs. vij. tonis: et nostra mu
sica vocibus. vij. distinguit: sic compa
go nostri corporis. vij. modis cōiungū
tur: dum corpus. iij. elementis: anima
tribus viribus copulatur. Que musice
arti naturaliter recōciliātur. Unde ho
mo microcosmus id est minor mundus
dici: dum sic consono miro celesti musi
ce par cognoscitur. De Mensura.
A terra vsqz ad lunam sūt. c. xxvj. sta
dia. que sunt. xv. milia. D. c. xxv. milia
ria. A luna ad mercurium. vij. milia. D.
ccc. xij. miliaria: z semissem. Inde ad ve
nerem tātum. Inde ad solem. xxij. mi
lia. cccc. xxxvj. miliaria. A sole ad mar
tē. xv. milia. D. c. xxv. miliaria. Inde
ad Iouem. vij. milia. D. ccc. xij. milia
ria. Inde ad saturnum tantum. Inde
ad firmamentum. xxxij. Milia. L. L.

In hac sententia Artes
lib. De calo. cap. 1.
ut dicitur in libro coelestium
concentum, harmoniam
consoni, qui quod aures ab imbre co. semini. respicere fuerunt.
A nobis proferea nō audiat.
Item 2. Quia in Somno Sapientie hanc fuisse sententia

Sunt
centum milia centu
miliaria.
transfo
laborem.
De L. de
Eum dicitur:
ad hunc so
ciant: quia c
tem. Et dicitur
re: vocant a centro
que mēsuram.
mēsuram vsqz cerni
hōi dicitur: et dicit
si respicitur: serenu
temporibus signific
nos collatione qua a sol
hōi dicitur. Amata id
quod dicitur ab e
bunt. Austral ind
nā: dicitur et hō
si. Semitonalis ab
vsqz ad octum eius dē
mōi dicitur ab oc
dicitur qz media
cento aut a septem si
Bene dicitur bos qua
tonos quasi septem
us. hōi dicitur quod
la. Bona. Bona. Bona
nōi ad qz qz est mō
De firmamēto. Sup
vandum dicitur co qz
aque firmamēto est
tura aquum. hōi dicit
nam est aut oīs aq
amo cristalli solidatu
mētum dicitur. In
a polidō dicitur vna e
his semp videtur. Bū
si a nobis cernitur: qu
tunc tunc impedit
tunc rotatur: are vol
la. hōi dicitur videtur
nam apparent stalle

De ymagine mundi

xxxvj. miliaria. Sunt itaq; a terra vsq; ad celum miliaria centum et. ix. milia et trecenta. lxxv. miliaria. Ignem per globos planetarum tranſcedimus nunc celestem penetremus.

De Lelo.

Celum dicitur: quasi casa elios: id est domus solis: v' quasi vas celatum: quia est stellis insignitum. Est autem celum sibilis igneeq; nature: rotundum et a centro terre equis spatijs vndiq; collectum. Unde et conexum mediumq; vbiq; cernitur: et in enarrabili celeritate cotidie circa agitur. Celum si vespere rubet: serenum diem: si mane tempestuosum significat. Due sunt ianue celi oriens qua sol exit. occidens qua sol intrat. Climata id est plage celi sunt quatuor. Orientalis ab ortu solsticiali: ad bruiualē. Austral' inde ad occasum bruiualē. Occident'al' ex hic vsq; ad solsticialē Septentrionalis ab occasu solsticiali: vsq; ad ortum eiusdem. Dies ab ortu solis: occidens ab occasu eius vocatur Aberidies qsi media dies vocat. Septentrio autem a septem stellis appellatrix. Ariens dicitur bos quasi terion. inde. vii. triones quasi septem teriones id est boves. Hec plage grece dicuntur. Anathole Disis Arcton Abesenzia. de quibus nomē adaz q est minor mōs cōponitur. De firmamēto. Superius. Celum firmamētum dicitur eo q sit inter medias aquas firmatū: hoc est forma spericū natura aqueum. itellis vndiq; versum ornatum Est autem ois aquis instar glaciē: imo cristalli solidatum: vnde et firmamētum dicitur. In hoc sunt duo poli: a poliēdo dicti vnus borealis qui a nobis semp videtur. Australis alter q nūq; a nobis cernitur: quia indeuexo positi terre tumore impedimur. In hys celum vt rota: in axe voluit. De Stellis. Celum est vndiq; stellatū: sed ideo in die nō apparent stelle: quia fulgore so-

lis victe latent: sicut sol nube tectus: nobis nō lucet. Stella quasi luna stans dicitur. Stant em stelle firmamēto infixę et non cadunt: ea mire celeritate currente. Una aut dicitur stella multe stelle simul astrū vel sidus. De Syderibus Sydera dicuntur a cōsidero: eo q nauigantes vel itinerātes ea cōsiderēt. Sūt aut omnes stelle rotūde: et ignee: quarū dispositio soli deo cognita est: qui stellas numerat quarū nomina solus. Signa. potestates: cursus: loca tempora nouit. Sapiētes vero mōdi nomina animalium vel hominū eis imposuerūt: vt ab hoibus dinosci poscint. De Zodiaco. In medio firmamēti sunt. xij. signa per trāuersum disposita: equaliter per circūitum distincta: horum dispositio grece dicitur zodiacus: latine signifer: eo q fert signa: que animalū habēt nomina Zodiū em dicitur animal.

De Signis.

Primū signum est aries cōtans ex pluribus stellis. Secundum fabulam is est qui aureo vellere phryxum et hellen trāsmare ad colchos vexit: qui intra sidera trāslatus ē. Prosigne aut ponitur: quia sicut aries tota estate in dextro latere: ac tota hieme in sinistro cubat: sic sol sub illo signo gradens dextram celi partem perambulat.

Secūm est thaurus os id q iupiter in raptu europe: in thaurum est versus: et intra sidera trāslatus. Ob significatōez aut q sol sub illo signo positus radios suos vt cornua forcus erexit et terram arabilem reddit. Terciū sunt gemini. Scilicet castor et pollux filij Iouis: a troia reuersi: et intra sidera translati sūt. Prosigno autē ponitur: quia sub hoc signo duobus diebus amplius q; sub alijs moratur. Quartum est cāter. qui maximus herculem percussit: dum ydra neis occidit: et ideo sidera promeruit. Significat aut q sicut cāter retrocedit:

De ymagine mundi

danus habes iuxta se syd^o adzomache
vxo:ē eius filie z zephei regis. Qui-
bus admiscef deloton: quod z triāgulū
videlicet z forma egipti: quia seruauit
deos a facie tiphēi. Juxta quod locatur
serpētarius scilicet euctonius: qui et au-
riga qui primus aurigā iunxit: eoq; ser-
pentinus pedes habuit. Unde z grece
ophinicus dicit. Ophis em̄ est serpens.

Ihuic iuxta ponitur pegasus: scilicet
equus alacus z cornutus igneū halituz
et ferreos habens pedes: a sāguine gor-
gonis creatus. Cui coniūgīf delphin q̄
neptuno amphitricem in cōiugium ab-
duxit: z ideo sidera pmeruit. Deinde
est aqla iupit̄ in aqlā x̄sus Ganimedez
rapuit: z itra sidera trāstulit. Ihuic s̄
est sagitta ab hercule philocreti data: p
quez expugnata est troia. A sinistris
zodiaci versus austrū sunt hec signa.

De hydra.

Hydra q̄ habuit. l. capita ab her-
cule occisa. z ob in signe: intra
sidera trāstata Super hanc cra-
ter in quo tagatio id est summus deus.
pascam cōmiscuit de quo animas fecit:
de quo adhuc aie leteum poculū bibūt:
cū corpora introiūt. Super hāc aut̄ cor-
uus ab appolline dilectus: z intra astra
raptus. Jnde ē orion qui ab vrina nar^o
intra sydera est translatus. Ihuic stelle
si fulgent serenū erit: si obscurātur tem-
pestas. Juxta hoc prochion quod z an-
ticanis dicitur qui canis orionis fertur:
et ob in signe meritū intra sidera locat̄.
Ihuic cōnectīf canicula que siri dicit̄: et
ob hoc dies caniculares dicitur: fuit at̄
canis erigoni filia ycarī sacerdotis. que
dolens p̄rem necatum laqueo se suspen-
dit: dum eū canis ducatu inuenit. Am-
bo aut̄ sunt intra sidera rapti. Dein-
de ē lepus q̄ a ganimede agitatus a io-
ue intra astra trāstatus est. Sequit̄ ei-
danus fluuius q̄ z padus. Erat aut̄ phe-
ton phebi filius: q̄ currus patris regere

iustius mōm incēdit z ideo fulmine io-
uis in hoc flumine interijt q̄ in eridanuz
mutatus intra sydera trāstatus. Cui as-
sociatur cetus: que pseus occidit: dum
andromaden deuorare voluit. que iupi-
ter ob isigne filij intra astra locauit. Ju-
xta hanc cēthaurus: scilicet chiron ma-
gister achillis: obnūiaz virtutē in celo:
est locatus. Sacrarū aut̄ id est alta-
re in quo dii iurauerūt cū saturnus z iu-
piter contra se pugnauerūt. Jnde ē ar-
go videlicet p̄ma nauis: apud argos
ciuitatem iathiphi facta: et in celum trā-
stata. Ad extremū est pistrix siue thyme-
ra q̄ bestia capite ieo. media capra dra-
co fuit cauda: a bello foron occisa: z in-
tra sidera est translata. Est et canop^o si-
cus egipti p̄clarum quod a nobis mini-
me videt̄: sicut nec a trogoditi iuxta egi-
ptum septentrio. Ex hys signis sem-
per dimidia pars super terrā. Dimidia
est s̄ terra. Et celi pars que s̄ terra ap-
paret hemispermum vocatur id est dimi-
dium celum. Lactea aut̄ zona q̄ om-
nes stelle fundūt in eā sua lumina t̄o ē
candida. De cometa Comete sūt stel-
le flāmis trimitē in lactea zona p̄tra aq̄-
lonem apparētes regni mutationem aut
pestilētā aut belluz est? ve. portēdētes.
Lernūtur aut̄ al. vij. dieb^o diuti^o. lxxx.
Sidera fabulis iuoluta imo polluta p-
lustrauimus alcius scandētes: astra ma-
tutina: solem q̄ solis inspiciamus. Su-
pra firmamētum sunt aque instar nebu-
le suspense que celum in circuitu ambi-
re tradūtur vnde z a que in celum dicit̄
tur Super quod est al spirituale celum
hoibus incognitū: vbi est habitatio an-
gelozū per. ix. ordines dispositoz. In h̄
ē paradysus paradysorum: in q̄ recipiūt
anime factoz: hoc est celū quod in p̄nci-
pio legīf cū terra creatū. Ihuic lōge sem-
per eminere dicit̄ celū celoz in quo ha-
bitat rex angeloz.

Explicit liber primus.

De imagine mundi.

Secundus ab occasu indie p medos vadit et per ses arabiam: syriam: cypri: cretam: lilibeum: motem sicilie et septentrionalia affrice ptingit. Umbilicus in ead noctio. xxxv. pedum: vmbra. xx. pedum longa reddit. Dies maxima. xiiij. horarum z. v. parte vnus hore. Tertius oris ab indijs imano. p. ximis z p caspias portas thauru: pamphilā: rodum: cycladas. syracusas catinam z pergades tedit. gnomides cucte: vmbra. xxxviii. victarū faciunt longissimos dies. xiiij. hore z dimidie. ac. xxx. vnus hore. Quartus ab altero latere imau p ephesum mare cycladuz. septentrionalia sicilie narbonensis gallie exortua affrice maritima tendit ad occasum. Gnomio. xxv. pedum facit vmbra. xx. pedum. Longissimos dies habz. xiiij. horas: z tercias duas vnus hore. Quinto circulo ab introitu caspij maris continet bactria: armenia: macedonia: tarentum: iustū: mare: baleares: hispania media. Gnomio septem pedum vmbra sex reddit. Maximus dies horarū. xv. Sextus cōplectit caspias gentes: coucasum samotrariam: illiricos: campaniam eutruriam: massiliaz hispaniam: terraconensem mediam: et inde per lūsitaniā. Gnomonis pedes ix. vmbra. viij. lōgissim^o dies horas. xv. ac nonā ptem hore. Septimus ab altera caspij maris hore incipit z p tracie a uersa venetiam: cremonam: raennam transalpinā galliam pirencum: celtiberiā vadit. Gnomonis. xxxv. pedes: vmbra. xxxvj. Amplissima dies horarum xv. z quintarū ptiū hore trium. Octauus atanay p meotium lacum z sarnathas dacos: partem qz germanie: gallias ingreditur. Longissimus dies horarum. xvj. Gnomio vt sup^o Extra hos facit sol quatuor circulos: duos in austro. et duos in aquilone: verū in austro per insulā meroen et ptolomaidā: rubi maris vrbem: vbi longissimus dies. xij. ho-

rarū: dimidīa hore amplior. Alterū per syenem vrbē egypti. que est horarū. xiiij vnū in aquilone p hyperboreos mōtes et britaniā horarū. xvij. Alterz sciticum: a ripheis iugis in thilen in quo sex mēsisibus est dies: sex alijs nox. Adhuc alijs terrarū locis variat sol vmbra. nā vmbilici qui gnomio dicitur vmbra in egypto equinoctiali die: meridie paulo plus qz gnomonis dimidīa mēsuram efficit. In Roma quarta pars gnomois deest vmbra. In ancuna supest. xxxv. In venetia iisdē horis vmbra gnomoni par fit. In syene solsticiali die medio nō la fit vmbra: ibiqz puseus a philosophis ad hoc ipm factus totus interius illuminatur. In meridie sunt populi fisci dīcti qui vmbra ex vtroqz latere mittunt. In india super flumen hipasim in solsticiali die vmbra absumit. Apud trogoditas. xlv. diebus ante solsticium: et totidem postea vmbra penit^o absumit. z his. xc. diebus vmbra in meridie iacit In merore insula nili bis in anno absumitur vmbra cum sol est in. xij. pte thauri. z in. xiiij. leonis. In india sunt loca afficia dicta: ibi non sūt vmbra. z septentrio ibi non videtur. Orizon est qntū aspectus cuiusqz in circuitu circūscribit z celū vndiqz terre imminere putat: qd in lato mari melius dinosci potest: vbi nullum obstaculum se prebet Extendit aut orizon in spaciū longitudinis: ccc. z. lx. stadior. Centuz enī z. lxxx. stadia nō excedit acies cuiusqz videntis. Sed visus cum ad hoc spaciū venerit deficiens in rotunditatem recuruat. Hic numerus geminatus in ante et retro orizonem efficit. De tribus diuisionibus diei. Dies vulgaris habet tres diuisiones: mane meridiē: supmum. mane ab ortu sol vsqz ad quartā hōrā dicitur a mano quod est bonū: nihil enī melius luce: vel a manibus. i. dijs infernalibus qui diē tota nocte inclusā mane emittūt

na post qd stadia variat
Sarisantes.

Libër

*Dies secundum varietate va-
rie interpretat.*
*Hebreis magis à mane
et hinc in mane sunt.*

Meridies q̄si media dies: et dicitur a me-
ra. i. pura dies. Sup̄imus ab hora nona
vsq; ad solis occasu: et dicitur inde q̄ sup̄
primat solis cursus. Hebrei chaldei et p̄-
se a mane die inchoantes in mane finiunt.
Egypti ab occasu vsq; ad occasu. Ro-
mani a medio noctis vsq; ad meridiem
ymbri et athenienses a meridiem vsq; ad
meridiem. Christiani a vespera vsq; ad ve-
speram. **De nominibus dierum.**

Sic autem hebrei nominant dies. Una
sabbati vel sabbator: vltima sabbati. se-
cunda sabbati. iij. sabbati. iij. sabbati. v.
sabbati. vj. sabbati. sabbatum. Paga-
ni vero sic Dies sol. dies lune. dies mar-
tis. dies mercurij. dies iouis. dies vene-
ris. dies saturni. Sed cum hec nomina a
planetis habeant videndum: cur non eundem
ordinem seruet. Sed hec causa est. Dies
naturalis diuiditur in. xxiiij. horas. Ex
quibus si vnicuique planete per circuitum ter-
rena hora tribuitur: expensis omnibus tui pla-
nete prima iteque obuenerit. Huic nomen
ascribitur: christiani autem sic dies nominant.
Dies dominica: ij. feria. iij. feria. iij. feria.
Quarta feria. sexta feria. sabbatum.

De nocte.

Nox dicitur a nocendo eo quod noceat oculo.
Est autem nox: solis absentia: ymbra
terre. Sit autem ymbra a corpore et luce. Dum
enim lux solis est sub terra: corpus terre ym-
bra superius parit: que vsq; ad lunam pertinet.
Dicitur autem ymbra quasi ob radium
solis scilicet. Ubi lux par est corpori: ibi par est
ymbra. Ubi lux maior est corpore: ibi ym-
bra deficit. Ubi lux est corpore exilior: ibi
ymbra in infinitum crescit. Cum sol australem
celi partem plustrat: nobis noctem plon-
gat. Cum vero aquilonem nobis eam breuiat.
Cum luna ymbra noctis incidit a luce de-
ficit. Et hic defectus eclipsim dicitur. So-
le vero obiecto lune eclipsim patitur: dum vi-
delicet luna sub sole in eadem linea gradi-
tur. **De septem temporibus noctis.**

habet autem nox septem tempora vicem. crepus-

culum vesperum Loticinium. Intempestum
Gallicium. matutinum. diluculum. Crepus-
culum est dubia lux. Creperum enim dicitur
dubium. Est autem intra tenebras et lucem. ves-
perum a stella que vesper vocatur. Lotici-
nium cum omnia conticent et tacent. Intempestum
media nox cum non est tempus operandi. Gal-
licium cum galli cantant. Matutinum cum ma-
ne auroa aduertat. Diluculum incipiens
diei lux. **De ebdomada**

Ebdomada est. iij. pars lunaris mensis.
Dicitur autem grece a septenario numero.
Ebdomada enim dicitur. vij. latine autem dicitur
septimana: quod septem manes id est septem
dies hec habet. vij. species. Prima eb-
domada est diuina que deo cuncta. vij. diebus
cuncta condidit: et in septimo requieuit. Se-
cunda est in qua hic mundus voluit: in qua nos
exemplo dei sex dies operamur: et in septima
requiescimus. Tercia est. vij. ebdomada
de in simul. post quas penthecostes ce-
lebratur: in qua lex iudeis: spiritus sanctus christi-
anis datur. Quarta est. vij. mensium: post
quos festiuitas tabernaculorum seruebatur.
Quinta est septem annorum: post quos annus
remissionis agebatur: in qua populus ab opere
cessare iuebatur. Sexta est septies septem
annorum post quos annus iubilaeus feriatur.
Septima est septuagies. vij. annorum post
quos christus nasci a danieli imo ab angelo
promittebatur. **De mensibus.**

Mensis est. xij. pars anni. Dicitur autem a me-
sura: vltima a mene quod est luna. Lunaris autem
mensis. xxix. diebus. et. xij. horis imple-
tur. Solaris vero. xxx. diebus. ac. x. semis
horis. **Lunaris mensis.**

Lunaris mensis est a noua luna vsq;
ad nouam lunam. Luna autem peruat zodiacum
cum. xxix. diebus. et. xij. horis. Bis duode-
cim sunt. xxiiij. quod est integer dies. hic quod
non potest diuidi: vni menses ascribitur. Inde est
quod vnus mensis habet. xxx. alter. xxix. finis
lunam. Solaris. Solaris mensis est vnus signi progressio. Sol in vnoquoque
signo moratur. xxx. diebus et dimidio. Qui

demidius in tuo
gum dicit. Dic
vni mēsi ascribitur
vni. xxx. alter.
mensis.
mensis nominat
quo patet eodem
apolo. Parua
mū. Julius. De
pentes. Telle
uener. Calca
ma me. Saba
cū. Egyptia
festiuitate
Et apud nos
Sexti nouemb
Eius Januari
uenerunt in
cho nauis pa
Abies augu
tota decem
sic appellat.
ber. Eius os
arius. hū. ro
Bibomelio
nemos Julu
os septēber.
os Nouem
De mē
Et
r. dū
ma
natus est no
cauit. dicit
Rūs do p
scilicet fēbu
romanoz
numeri s
citur a iane
est p̄cipiū
q̄ p̄ cum in
uarius a
talui do
rephono
Et hū a

De imaginemundi.

dimidius in duobus signis: efficit integrum diem. Hic q; nō pōt in duo parti: vni mēsi ascribitur: et ideo habet mensis vnus. xxx. alter. xxix. De noibus mensiuz. Hebrei auctore moise: sic menses nomināt incipientes ab april: i quo pascha celebrat. Assan apud nos: aprilis. Jar: mai^o. Suan: Junius. thazmul. Julius. Dabet: augustus. Elul: september. Tesserī october. maseruan: no uember. Lasleu december. Thebet Zanuarius. Sabath: february. Adar marcius. Egyptij vero abrahaz auctore mēses a septēbā cōputant. sicq; eos vocāt Tot apud nos: septēber et faosi october Athir nouember. Lhoeach. december. Tibi Zanuarius. mechir: february. Fe menoth: martius: farmuti: aprilis. Pachonaius: paudi Juni^o. Ephisi Juli^o. Abesori august^o. Greci aut foroneo auctore a decembri: menses inchoant: q; sic appellant. Apuleios apud nos decēber. Edinos. Januari^o. Pitios: february. bistros martius xanticos: aprilis. Arthemios: maius: deseos Juni^o. Panemos Julius: loos augustus. Horpieos septēber. Ihiperbeteos: october. dyos Nouember.

De mensibus Romanorum.

Romulus romanus. x. mēses ordinauit: quoz primū martiuz a marte: qui in mēse hoc in frigia natus est noiauit. cuius se filiū flo p̄dicauit: decimū xō decembrē nominauit. Quā xō pompilius duos. Ianuarium scz et february adiecit. Sūt aut mēses romanoz ab ydolis a rebus: a regib^o: a numeris dicti. Primus Ianuarius dicitur a ianodeo p̄ncipij: eo q; hic mensis est p̄ncipiū anni. Dicit etiaz a ianua eo q; p eum intret annus. Secundus ē february a februo: id ē plutone deo infernali: cui hoc mēse sacrificabāt: dū ciuitatez in honore eius luminibus lustrabāt Dicit etia a febre. i. a frigore: q; frigidū

est illud temp^o. Tercius martius a marte deo belli patre romuli auctoris romane gentis. Qui marti milites hoc mēse sacrificabāt. Dicit etia a maribus eo q; cūcta animantia tūc mares desiderent. Quartus aprilis ab affrodisi vel a frili id ē venere dea amoris: cui consecratus erat hic mensis. Dicit etia aprilis quasi aprilis eo q; appiat terrā in flores. Quintus maius a maio: id est a ioue: q̄si a maiestate: siue a maia matre mercurij: cui mercatores hoc mēse sacrificabāt. Dicitur etiam a maioribus: scz p̄ncipibus romanoz. q; hoc mēse ioui immolabant. Sextus est Junius a iunone dea regni dictus: cui erat cōsecratus. Dicit etiam a iunioribus q; armis romani defendebāt et regni fastigiū a Junone affectabant. Septimus est Julius a iulio cesare: qui in hoc mēse impator creatus: et hoc in deū relatus est. Hic prius quintilis dicebatur: eo q; quintus eēt a martio: q; prim^o erat cōstitutus a romulo. Octauus augustus ab augusto cesare: qui in hō mēse victor extitit: et romanū imperiū adauxit: ideoq; deitate p̄meruit. Hic pri^o sextilis ē dictus: eo q; primo martio eēt sextus. Non^o september quasi septim^o ymber. Decimus october q̄si octau^o ymber. Undecimus ē nouember q̄si nonus ymber. Duodecimus mensis ē decēber quasi decim^o ymber. Sūt enī hij mēses pluuiiales: et ido a numero et ymbre nomen habent.

De kalendis.

Alēde a kalo xbo qd ē voco dicitur. Pōtifer nāq; nouā lunā regi nūciare debuit post cui^o sacrificiū kalo q̄ndes vl series clamauit Per hōz signū plm in curiā: ob hō calabriā dictā ad sacrificiū cōuocauit: et ab hoc xbo kalo p̄mam diē mēsis kalēdas vocari placuit. In p^o. ix. dies vulg^o de rure cōuocati i vrbē romā uenit: et ibi feriarū seruādarū scita a rege vel pōtifice accepit: et inde none dicuntur Dicitur

Liber anselmi

cum etiam a nudinis. i. mercatoribus quibus
in urbe deferebantur vel ibidem emebant. Id
dicuntur quod menses diuiduntur: ab iduare quod
est diuidere. Dicuntur etiam ab ydea quod est
species: quia luna plena sui speciem in me-
dio mense monstrat. Hebrei et greci et
egyptij nec kalendas nec nonas: nec yd
obseruat: sed tantum dies ad nouam lunam compu-
tant. Vicissitudo in quatuor tempora anni diui-
ditur: et unum quodque tribus mensibus distin-
guitur. Dicta autem vicissitudo: quia vices mu-
tat in mundo.

Aer est quarta pars anni: consistans tribus
mensibus. Dicitur autem a vernado: quia tunc pra-
ta viridet silue frondet. hoc est humidum
et calidum: et in hoc fit equinoctium.

Stas est quarta pars anni: consistans
tribus mensibus: et dicitur ab estu-
calore. Hec est calida et sicca. Hec
et messis vocatur: et in hac solstium celebratur
Etumnus est. iij. pars anni. ha-
bens tres menses: et dicitur ab au-
tumno. i. colligo. scilicet fructus terre
hic est frigidus et siccus. hic etiam vide-
mia notatur. et in hoc equinoctium libera-
equatur.

Tempus est quarta pars anni et tribus
mensibus perficitur: et a rigore vel steri-
litate dicitur. Est autem frigida et humi-
da: et in hac agit solstitialis dies. Hec autem
vicissitudo in nostris tantum partibus agitur. In in-
dia vero ubi sunt alij ortus syderum: sunt bi-
ne in anno estates: bini menses: in medio
hyemps placida. In egypto quoque nostra me-
dia hyeme capus herbis: floribus silua
froidibus vesca: queque arborum pomis onu-
statur. Elementa et tempora.

Quatuor quoque elementa qualitatibus quibus
quatuor temporibus conectuntur. Terra namque
sicca et frigida autumno. Aqua
humida et frigida hyemi. Aer humidus
et calidus veri. Ignis calidus et siccus
estati colligatur. De hoc microcosmo.

Idem qualitatibus est humani corporis
tempus. vii. et microcosmum. i. minorum

mundus appellatur. Sanguis namque quod vere cre-
scit est humidus et calidus: et hic viget
in infantibus. Colera rubea crescens esta-
te est calida et sicca: et hec abundat in iu-
uenibus. Melancolia id est colera nigra
crescens in autumno in punctionibus. Fle-
gmata que in hyeme dominantur in senibus
In quibus sanguis pollet: sunt hylares:
misericordes: ridetes: loquaces In quibus
colera rubea sunt macilenti: voraces: au-
daces: veloces: iracundi: agiles. In qui-
bus colera nigra: stabiles graues: com-
positi moribus et dolosi sunt. In quibus fle-
gmata tardi somnolenti: obliuiosi sunt

De anno

Annus dicitur ab inuocando: eo quod
a cuncta transeuntia innouat. Di-
citur etiam annus quasi annulus eo
quod in se reuoluitur ut circulus. Annus autem
multis modis accipitur. Primo lunaris an-
nus quinquaginta farie dicitur. Primo lunaris an-
nus est cum luna omnia signa zodiaci peruat.
qui. xxvij. diebus et horis. viij. constat.
Secundus duobus diebus. iij. horis per-
lixior. post quam luna a sole reacceditur: quod
per menses notatur. Tertius dicitur cois: qui
xij. mensibus. i. ccc. lxxij. diebus expletur.
Quartus est embolismus dicitur id est super-
augmentum: quod. xij. mensibus. diebus. ccc. lxx.
iij. diebus consistit. Qui uterque ab hebreis
is a pascale mense incipit. ibique finit. A
Januario autem a romanis luna inchoatur
ibique terminatur. Quintus est lunaris: siue
decenouenalis cum luna post. xix. annos
ad eandem recurrit etates. Sextus est so-
laris cum sol omnia zodiaci signa peruat: quod
ccc. lxx. diebus: et. v. horis constat. Septi-
mus bisextilis: dum quarto anno bisextus in-
feritur. et vno die longior priori cognoscitur.
Octauus est iterum solaris: cum sol per
xxvij. annos circulum concurrentium complet.
Nonus est mercurij qui. ccc. xxxix. diebus
complet. Decimus est veneris: quod. ccc. xlvij.
diebus complet. Undecimus est martis qui
duobus solaribus annis constat. Duode-

De ymagine mundi

decimus est iouis qui. xij. cōstat annis. Tercius decim⁹ saturni: q. xxx. annis explef. Quartus decimus qui vocat mag nus. q. xxxij. annis reuoluit. Extra hos sunt duo legales anni. vnus q̄ dicit^r an nus remissionis habens curricula anno rū. vij. alter iubile⁹. I. annoz. Annū ciuilem. i. solarē: hebrei ab eq̄noctio verno: greci a solsticio: egyptij ab autumnno: roma ni a bruma incipiūt. Apud indos vnus mēsis. Apd egyptios x̄o olim erat ann⁹ q̄tuor mēsiū. Apd acarnanas. vj. mēsiū. Apud latinos. xij. mēsum. apd quosdā vniū quodq̄ tēpus anni. s. ver. z alia p̄ anno cōputabat. Uñ et plato ponit. ix. milia annoz. tulius. xv. annoz rū. Annus solaris vt in horoscopo ho rologij inuestigatum est. ccc. lxx. dieb⁹ z quadrante perficit. Quadrās autem est quarta ps diei. scz. vj. hore. in q̄tuor aut annis. iij. quadrantes. xxij. horas conficiūt: qd̄ est integer dies. Hic ergo dies in q̄rto anno. vj. kalē. martij int kalatur: z bissextus nominatur. Hunc Julius cesar interposuit z totius cōpo ti errorē p̄ hunc correxit. Hunc egyptij z greci in fine anni supponūt. Romani aut in februario: eo q̄ breuior ceteris est interferūt. Ideo aut nō post finem mē sis: sed infra mensem: quia ibi olim inte ger mēsis interkalabat. Ideo x̄e nō añ vj. kalēdas martij. qz. vj. kalēdas mar tij magno tripudio ciuitatē lustrabant. z nihil eis incipe ante transactam festi uitatē licebat. De cyclis.

Cyclus indictōnalis ab octobri incipiens. xv. annis. Ciclus bisse xtilis. iij. annis implef. Ciclus decēnouenalis a pascali luna inchoans xix. annis implef. Ciclus lunaris a Ja nuario incipiens. xix. annis implef. Ciclus solaris a martio incipiens. xxvij. annis. Ciclus magnus. d. xxxij. annis pficit.

De olympiade

Olympias sūt q̄tuor anni. Apud ely

den ciuitatē grecie est institutū post q̄t⁹ tuor ānos ad olimpi montem conueni re: et ibi palestriales ludos exercere: z i de dicunt olympiades.

De lustris
Lustrū sunt quinqz anni. Romanis enī ab oibus gentibus soluebatur tribu tum. Quinqz annis es. v. argentuz. v. aurū: z post q̄nquenniū ad romā venie bant: et sp̄ lustrabāt vrbem: z ideo vnū quodqz quinquenniū lustrū dicitur.

Dēs aut simul indictōnes ab indicēdo dicunt: qz sp̄ post. xv. annos ad primū censum id est es rediebatur. De etate.

Las vel generatio est vita cui⁹ qz hoīs: vel. c. anni. Est etiam etas cū null⁹ sup̄ fuerit q̄ nūc vi uit.

Sūt qz sex etates hoīs. Prima in fantia ad septē annos. Secūda pueri tia ad. xij. annos. Tercia adolefcētia. ad. xxj. annū. Quarta iuuentus ad q̄n quagesimū annū. Quinta senectus ad lxx. annū. Sexta decrepita vsqz ad cen tesimū annū: vel vsqz ad mortē. Sunt nihilomin⁹ sex etates mūdi. Prima ab adam ad noe. Secūda a noe vsqz ad abraham. Tercia ab abrahāz ad dauid

Quarta a dauid vsqz ad transmigrati onē babilonis. Quinta inde ad christū Sexta vsqz in finē mūdi. Secūda sūt mil le anni. Dicit^r aut sc̄lm quia se sequitur.

Inde seculū seculi. Seculū temp⁹ gre. Seculū temp⁹ legis. Inde z sc̄la sc̄lorū. Sc̄la tpa cristianoz: seculoz iudeozum z paganorum. Et et seculū seculi regnū celozū qd̄ sequit istud sc̄lm: sicut scribit^r Beati q̄ habitant in domo tua in secula seculoz laudabūt te. Decēnouenalis cyclus.

Decēnouenalis cyclus dis citur quasi decem z nouē annoz ciclus.

Per tot enī annos peragit luna cursum suum nitens cōtra firmamētum. Diui ditur aut in duo id est in duodeci cōes. z ymbolismales annos. Cōmunes.

Cōmunes dicuntur cum duo equa les. xij. mensum lunariū: a pascha vsqz

Sex hōis etates

Sex etates mundi.

usqz.

Liber

ad aliud pascha concurrunt

Embolismus.

Embolismus q̄ sup crescēs dicitur ē is: q̄ a pascha ad aliud pascha. xiiij. mēses. i. xiiij. nonas lunas habet. Hoc totū ideo fit: q̄ pascha aīte eq̄noctiū z añ. xiiij. lunā apalis: q̄ apud hebreos primus ē. agi non licet. Diuiditur adhuc in duo: i. ogdoadē z endecadē. Ogdoas sūt. viij anni. Endecas. xj. Duo enī cōes semp p̄cedunt. iij. embolismū. In. viij. at̄ loco p̄cedit viij cōis embolismū. Hic numerus ogdoas appellatur. Deinde iterum semp duo cōes p̄eunt tertium embolismum. In. xiiij. loco vnus annus tm̄ p̄cedit embolismum: z hic numerus endecas vocatur.

Solaris cyclus.

Solaris autem cyclus vigintiocto annis peragitur propter septē bissextos. **Oporet** enī vt bissextus singulos dies septimane tangat: et sic per eosdem recurat. **Septies** aut. iij. sūt. xx. z. viij. **Bissextus** enī in q̄rto anno interponit̄. **Lunarē** cursum: sic in articulari adiunctis vnguibus cōputabis. **A radice** pollicis: leue man⁹ incipe: et p̄ singulos articulos z vngues numera. z in fine minimi digiti. xix. annos habebis. **Solarē** aut̄ sic in articulis vtriusq; manus obiq; vnguibus cōputabis. **A minimo** digito leue man⁹ inchoa: z p̄ transuersū in. iij. digitis numera. in. iij. semp bissextum nota: in altera simlr manu: z habebis. xxiiij. annos. **Deinde** in vtroq; pollice binos annos: qui p̄oribus iuncti reddūt. xxviij. annos. **Seminus** aut̄ est solaris cursus. **Unus** quo quottidie ab oriente in occidentē firmamentū seq̄tur. **Alter** quo cōtra firmamētū nitens. xxviij. annis gradit̄. **Hic** ciclis duob⁹ conficitur magnus annus. **Mā** vities z octies. xix. vel decies: z nonies. xxviij. sūt d. xxx. duo anni. **Post** quos oēs plane te et oēs stelle ad p̄imū p̄ctū. vnde di-

gressi sunt: recurrūt: z p̄ easdē lineas vt prius redeūt. **Luna** nāq; quodlibet zodiaci signū: duobus diebus z. vj. horis ac bissextus hore lustrat oīa signa. xxviij. dieb⁹: z. viij. horis puolat. **Mercurius** aut̄ quodq; signū. xxviij. diebus z vj. horis totū zodiacū. ccc. xxviij. dieb⁹ puolat. **Venus** vero quodlibet signum xxviij. diebus: et. v. horis. totū significat ccc. xlviij. dieb⁹ circuit. **Sol.** xxx. dieb⁹ ac. x. horis z semisse: singla signa lustrat oēm zodiaci ambitū. ccc. lxxv. diebus: et vj. horis p̄rāsuolat. **Mars** quodq; signū. lx. dieb⁹. z. xxj. horis: oīa signa duobus annis plabitur. **Jouis** stella singul signis vñū annū imorat: oīa enī sig. xij. annis puagat̄. **Saturnus** in vnoquoq; signo duos ānos: z. c. lxxxij. dies. et. xv horas. i. dimidiū annū immorat: totum aut̄ signiferi circulū. xxx. ānis p̄pter nimī ā altitudinem p̄tra celū: sicut alij p̄currens plabit̄. **Ciclos** eusebius cesariēsis primus instituit: postea theophilus alexandrinus ep̄s: rogatu leonis pape lucidius exposuit: deinde dyonisi⁹ abbas rome vt hodie habet̄ scripto ptulit.

De equinoctijs et solsticijs.

Equinoctia et solsticia faciūt. iij. zodiaci signa in modū crucis equali spacio locata. **Mā** signū arietis in quo sol est creatus in oriente est positū: qd̄ facit vernale equinoctiū. **Libra:** in qua est luna cōdita est in occidentē. **Huic** opposita et facit autūnale equinoctiū. **Lācer** āt̄ versus aq̄lonē tenet celum vbi est altissimū et facit estiuale solsticiū. **Lapricorn⁹** vō x̄sus austrum p̄mit celum vbi est humillimū: z facit hyemale solsticiū. **Equinoctium** dicit̄ ab equa et nocte grece vero isemeria ab equa et die. quasi equi dies **Vernale** equinoctiū nō. viij. sed. xij. kalē. aprilis habendū: lex et euangelium clamat: vt horologij manifeste inspectō p̄bat. **Scdm** enī legem nō licuit pascha ante equinoctiū celebrari. **Qui** aut̄ euā

giam dicit
sed. z. kalē.
ergo. viij. kalē
nunc dicitur
te equinoctium
soluere dicit̄
contra partem
incōuenientem
mē cū hoc ne
kalē. aprilis
re. aprilis cū
leuatur pasche
suo tempore
faretur. **Et**
non. viij. sed
dum rem dicit̄
um non idco
nas dicit̄
dum dicit̄.
sed. z. kalē
dum dicit̄
allūmā dicit̄
scandere ca
solsticiū:
ari. habent
sol in capri
em et long
ignorat.

Luna
et horas.
ra. z. non
dicitur e
les quart
moment
gulos me
Integre d
lune hab
putatur:
autem in
mēse fit
altitudo

Rom h
solsticia z

De ymagine mundi

gelium diligenter legerit: dñm nō. viij. sed. x. kaleñ. apalis passum videbit. Si ergo. viij. kaleñ. apalis est equinoctiuꝝ tunc dominus contra legez: pascha: ante equinoctium celebrauit: qui legez nō soluere: sed implere venit. Sed et iudei contra patrium morem gesserunt: quod incōuenienti termino egerūt. Verumta mē cū horꝝ neutrū fuerit transacto. xij. kaleñ. apalis equinoctio dñs solito more: pascha cū iudeis. xj. kaleñ. apalis celebrauit: paschali die quod erat. x. kalē. suo sanguine nos redemit. viij. kaleñ. re surrexit. Autumnale quoqꝝ eqnoctium non. viij. sed. xij. kaleñ. octobris habendum demōstrat horologium. Solstici um non ideo dicitur qꝝ sol stet: sed qꝝ altius celum scandere non valens retroꝝ dum flectat. Estiuale solstici um nō. viij. sed. xj. kaleñ. Julij horoscopus habendum clamat horalogij: quod noctē breuissimā diem facit longissimum: cuz sol scanderit cancri signū. Hyemale quoqꝝ solstici um: nō. viij. sed. xij. kaleñ. Ianuarij habendū. Eadem ratione pbat cū sol in capricorno positus breuissimū diem et longissimam habere, noctem non ignoꝝat.

De saltu lune.

Luna a sole recedens post. xxix. dies et horas. xij. eum iterū consequit: sꝫ hora. xij. nondū peracta a sole reaccendit. Restant enī ex hora. xij. per singlos mēses quattuor momenta et vncia vnus momenti: et vnus athomus. Hec p singulos menses augmenta per. xix. annū integꝝ diē pficiunt. Qui dies numero lune subtrahitur: dum pma pro. xxx. cōputatur: isqꝝ saltus lune nominat. Ido autem in decimo nono anno: et in Julio mēse fit saltus lune: quia et hoc facit mī astronomie egyptus.

De minutis.

Itam hic sepius minute ponunt que forsitan a plerisqꝝ minus sciuntur. Sci

endum qꝝ vncia est. xij. pars cuiusqꝝ rei in. xij. diuise. Semis vel semisse dimidia pars cuiusqꝝ rei in duo diuise. Bisse due partes alicuius rei in tria partite: tertia sublata. Quelibet autem pars illarum trium dicitur trines Rei enim in quatuor diuise partes: quarta pars dicitur quadrans: relique tres dodrans.

De Regularibus feriarum et concurrentium.

Regulares feriales et concurrentes: a martio sumunt initium: a quo olim romani habuerunt anni principium. A romanis enim sunt inuenti. Regulares dicuntur inde. qꝝ calculatores regant. Concurrentes vero inde qꝝ regularibus concurant. Regulares tale exordium habent. Solaris annus. ccc. lxx. diebus. peragitur. Sol autē per singula duo decim signa triginta diebus immoꝝat. Duodecies ergo triginta vel tricies duodecim sunt. ccc. lx. Quisqꝝ remanentes. Ibi sunt regulares martij. In ceteris autem mensibus sic oriuntur. Precedētis mensis dies cū regularibꝫ in septēz eqꝝ partes partire quod remanet: da sequēti mensi pro regularibus. Clerbigratia. Martius habet dies. xxxj. et quinqꝝ regulares: quod sunt septies quinqꝝ: et remanet vnus. Ihic erit regularis aprilis. Sic in ceteris. Concurrentes autem habent hoc exordium. Solaris annus habet ebdomas quinḡgintaduo et vnū diem. Ihic vnus dies crit primo anno solaris cycli concursus: quia concurrat cum regularibus ad veniendam feriam in kaleñ. mensium. Singulis annis adde vnū vsqꝝ ad septē. Quarto āno bissextus pro concurrente accipitur. ideo qñto anno vna concursus trāsilitur. Bissextili anno verte in Ianuario et Febuario bissexto pro concurrente. In reliqꝫ mensibus concurrunt. Primus annus in creatione mundi fuit sine concurrente.

De imagine mundi

a Diuiniendū solarē ānū annis dñi adde. viij. qz tot anni solaris cycli ei^o natiuitatē p̄cesserāt. Hāc sūmā p. xx. z octo diuide q̄t remanēt tor^o erit. Si nihil remanet. xvij. **Lōcurrētes.**

a Diuiniēdas p̄currētes. ānos dñi sume z pp̄ nūm bissexti q̄tā prem totius numeri eis adde. iij. regulares adde: qz tot cōcurrētes ei^o natiuitatem p̄cesserāt. Hūc totū numerū p. vij. diuide: z q̄t sup̄sūt illius anni concurrentes erūt. Si nihil. vij. existūt. **Bissexus**

a Diuiniendū bissexū ānos dñi p. iij. diuide q̄t remāserint: tor^o est annus a bissexto. Si nihil remāserit bissexus erit. Similiter solarē ciclū sublato anno: p. iij. deinde: qui remanet ānus a bissexto ē. **Licl^o lunaris**

a Diuinienduz lune cyclum: de annis dñi duob^o sublatis: q̄ eo nato de eodem cyclo restabant.

Decēz septē enī p̄cesserāt: ceteros p. xix. diuide: qui sup̄fuerit anni lunaris cycli erūt. Si nihil remāserit. xix. erūt. Hic p̄zie est romāoz sicut decēnouenalis hebreoz. z sicut p̄ istū pascha: ita p̄ illū cognoscit que ē lunaris accessio. Decēz

a Diuiniendū decēz (nouenal nouenalis cycli annū Annus domini sp̄ vnū adice: qz secūdo ei^o anno natus ē dñs: ac p. xix. diuide. q̄ remāserint instās annus erit. Si nihil remāserit. xix. erit. Annos ab initio mundi: muta in. xv. kalēn. aplis: qz ibi ē primus dies seculi.

a Annos dñi muta i. vij. kalēn. ia: uuarū. Liclū lunare in kalēn. ia: nuarū Liclū solarē ibidē. Liclū decēnouenalē in noua luna aplis. Lōcurrētes in kalēn. martij. Epactas i kalēn. septēbris. Indictōes in. vij. kalēn. octobris **De clauibus terminorum**

a Clauēs terminoz inuiniēdas: sume annos decēnouenal cycli: z. vij. dies ebdomade: q̄ siml iū

cti sūt. xxvj. z hec ē p̄ma clauis. Secūdo xō āno iūge. xix. cū prima clauē sūt xlv. tolle. xxx. remanēt. xv. z hec ē secūda clauis: sic fac p̄ singlōs ānos vsqz ad xix. annū. In. xix. anno iūge. xvij. pp̄ter saltū lune. z sic inuenies primā. Hic autē memor esto: vt cū numer^o sup̄dict^o xl. excreuerit. xxx. recisis: remanens est clauis. **Terminus pascalis**

t Erminus pascalis. xiiij. luna ē ap̄ril: z pasca iudeoz. Ergo p^o vernale eq̄noctiū vbicūqz luna

xiiij. occurrerit: ibi absqz dubio termin^o pascal erit: z in sequēti dñico pasca nostrū cōstabit. Si termin^o in dñica obuenit: in sequēti dñica pascha celebrandū erit. Hūc termi p̄uersus. None ap̄ril sed et feriā ei^o facillime poteris reperire. **Termi āt a. xij. kal. ap̄rilis vsqz ad. vij. kalēn. maij sūt req̄rēdi. Quos etiā sic inuenire poteris Termini precedentis anni pone in primo articulo pollicis leueman^o: z sic p̄ singulos articulos vn̄guetqz digitorū eiusdem manus dies terminorum computa: qui iterū ad p̄mum articulum occurrit terminus erit. Aliter a termino cuiusqz āni nichea: et retro vsqz ad. xij. litterā calcula: z habebitis terminū sequentis anni: si cois est ann^o Si autē embolismus est: in ante cōputa vsqz ad. xx. litterā z habebis terminū. verbi gr̄a. A termino primi anni: qui est i nonas ap̄rilis retro numera. z i. xij. l̄ra q̄d est. vij. kalēn. ap̄rilis terminū secūdi anni qui est cōmunis habebis. Ab hinc vsqz in. xx. litterā in antea: quod est ydus ap̄rilis computa: z terminū terciū anni: qui est embolismus habebis Aliter a radice pollicis inchoa: z p̄ singulos articulos trium digitorū calcula: z in quarto digito hēbis terminū. Verbi gr̄a primo anno dic. Nonas ap̄rilis. ij. nonas iij. nonas. iij. nonas. kalēn. ap̄ril. ij. kalēn. iij. kalēn. iij. kalēn. v. kalēn. vj. kal. vj. kalēn. z. vij. kalēn. occurrit termin^o**

Libri Anselmi

De regularibus

Regulares eiusdē termini sic inuenies. kalendis. aprilis. Pro prima feria pone: et sic vsq; ad terminū eiusdē anni dies numera: q̄rta feria erit termin⁹ tot erāt regulares. verbigra kalē. aprilis. da dñice: et nonis aprilis obuēniēt. v. ferie. quinq; ḡ erūt regulares. Sic in ceteris. v. aliter. Quot est ann⁹: decennouenal' cicli: tot dies terminoz a nonis aprilis in antea cōputa: et terminū habebis. v. bigra kalē. aprilis da dñice. et nonis aprilis obuēnit. v. ferie. Quinq; ergo erūt regulares Sic in ceteris. Porro si terminus añ kalē retro calcula: si post kalē in antea cōputa. Post. vj. idus Ianuarij vbicūq; x. luna occurrerit termin⁹. lxx. erit. quē sic reperies. Quot dieb⁹ pascal' termin⁹ a kalē. april: siue retro siue in añ abest: tot dieb⁹. lxx. mal' termin⁹ a vno kalē. februarj vel in ante vel retro erit. Post vj. idus marcij. vbi luna: ij. obuēnerit: termin⁹. xl. me erit quē a. xij. kalē. martij ad instar pascal' distare p̄peries. Bis sextili añ. lxx. a. iij. kalē. februarj. xl. ab. xj. kal. martij req̄re. lxx. om̄i bisextili anno. xl. tūc tātmōdo cū termin⁹ añ bisextū aduenerit. Termin⁹ rogationū est. xx. luna maij. hunc require a nonis maij. vt sup̄. Terminus pentecostes est iij. luna Junij. hūc vō a. xij. kalē. iunij require p̄ oīa vt sup̄. Ad inueniēdas ferias terminoz. Locurrētes p̄ntis añi regularibus iunge: si infra septez fuerit nūc talis erit feria. Si vltra sublat'. vij. qd̄ remanet: feria erat. A. v. kalē. decēbris vsq; ad. iij. nonas eiusdē. Vbicūq; dñica occurrerit: aduent⁹ dñi erit.

De embolismo.

Primus embolismus. iij. nonas decēbris: luna prima in secūdo anno decennouenalis cicli. Secundus embolismus. iij. nonas. Septēbris in q̄nto anno. Tercius embolismus.

ij. nonas marcij. in. vij. anno. Eodē anno. iij. kalē. maij erit luna. xxvj. et i kalendis iulij. xxix. epactis mētientibus. Quartus embolismus. iij. nonas Ianuarij in decimo año. Eodē anno erit luna xxvij. i kal. martis. epactis mētientibus nisi sit bisextus. Quintus embolismus. iij. nonas nouēbris in. xij. anno. Sextus embolismus. iij. nonas augusti: in. xvj. anno. Septimus embolismus. iij. nonas martij i. xix. anno. Eodē anno luna erit xxvij. in kalē. maij. et. iij. in kalē. augusti cōtra epactas lune saltu facto i iulio. Quod si tercio nonas martij embolismus lunatio negligit in. xix. anno terminus pascal'. xv. kalē. maij. illo anno nō erit Dies egyptiaci.

Dies egyptiaci ideo dicuntur: quia ab egyptijs sūt inuēti: et quia dicuntur tenebrę ipsi tenebrosi inde nominantur: eo quod incautos ad tenebras mortis p̄ducere affirmant. Per descriptū volubile tēpus sic voluitur volubilis mūdus. Sed nos tēporis volubilitatē iam postponamus. et ad stabilitatem cui mente tendamus.

Explicit

Opera sancti Anselmi que is scripsit hoc libro q̄salutari fideore clauduntur. Anno xpi. M. cccc. lxxxj. die vero vicesima septima martij Muenberge. per Caspar hochfeder: opificem mira arte ac diligentia impressa.

